

Raportul despre activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii în anul 2022 în vederea realizării indicatorilor de performanță, în temeiul H.G. nr. 355/2020

Activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii este orientată spre realizarea obiectivelor ce-i revin din prevederile legislației din domeniul muncii, întreprinde activități de inspecție în vederea prevenirii și combaterii ilegalităților din domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă și migrației de muncă.

1) Pentru atingerea obiectivelor Inspectoratului de Stat al Muncii au fost utilizate următoarele metode: efectuarea sondajului prin intermediul controalelor întreprinse, desfășurarea acțiunilor de sensibilizare și consultanță a angajatorilor și salariaților, promovarea activității Inspectoratului prin participarea funcționarilor la seminarele, întrunirile, ședințele organizate de către factorii de decizie din administrația publică locală de nivelul I și II, serviciile administrației publice centrale desconcentrate în teritoriu, inclusiv ședințele ordinare organizate de oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat.

2) Pe parcursul anului 2022 de către inspectorii de muncă au fost examinate și întreprinse măsuri pentru soluționare a 1620 cereri parvenite de la cetățeni pe următoarele probleme: aspecte ce țin de salarizare; concediere/reducere a personalului; combaterea muncii nedeclarate; abaterile de la prevederile legale la încheierea contractelor individuale de muncă; stabilirea regimului de muncă; măsurile de prevenire a accidentelor din câmpul muncii; încălcările ce țin de neacordarea concediilor de odihnă cu plata indemnizației respective; comiterea încălcărilor la aplicarea de către angajator a sancțiunilor față de salariați și desfășurarea activității de către angajați în condiții de muncă neadecvate. De asemenea au fost examinate 1029 sesizări de la autorități publice și persoane juridice. Concomitent, inspectorii de muncă, au acordat ajutor metodologic și consultativ la peste 11,7 mii persoane.

3) Sub aspectul respectării actelor legislative și normative din domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă, pe parcursul anului 2022, de către inspectorii de muncă din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii au fost supuse controlului 2143 unități cu un număr de 124 mii salariați, din care 66 mii femei (inclusiv 12,7 mii din mediul rural), 2214 persoane cu dizabilități și 45 persoane mai tinere de 18 ani.

Din numărul total de unități supuse controlului, 1313 reprezintă agenți economici din sectorul real. Au fost efectuate controale planificate la 776 unități și controale inopinate – la 537 unități. Cu deplasarea în teren, au fost efectuate vizite de control la 978 unități. Din oficiu a fost solicitată prezentarea documentelor de la 335 unități.

Pentru efectuarea vizitelor de control au fost utilizate 5888 zile, la cercetarea evenimentelor de accidentare în câmpul muncii – 1011 zile, pentru examinarea petițiilor – 2727 zile, acțiuni în instanța de judecată – 133 zile, 5369 zile au fost utilizate pentru acțiuni de sensibilizare și acordarea ajutorului consultativ angajatorilor și angajaților, (persoanelor juridice și persoanelor fizice). Din timpul total de lucru al inspectorilor de muncă, 55% a fost utilizat la activități pe teren.

4) Repartizarea numărului total de unități supuse controlului după domeniul de activitate și numărul de încălcări constatate în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă:

- 402 instituții din domeniul învățământului – 4577 încălcări ale cadrului legal;
- 361 unități ce desfășoară activități comerciale – 3703 încălcări;
- 258 unități ce prestează alte activități de servicii – 1908 încălcări;
- 258 instituții din domeniul administrației publice și apărare – 3006 încălcări;
- 210 unități din agricultură, silvicultură și pescuit – 3351 încălcări;
- 137 unități din ramura industriei prelucrătoare – 1474 încălcări;
- 104 unități din domeniul sănătății și asistenței sociale – 1033 încălcări;
- 99 unități din ramura de construcție – 1186 încălcări;
- 98 unități din ramura de transport și depozitare – 847 încălcări;
- 60 unități din domeniul de cazare și alimentație publică – 582 încălcări;
- 37 unități din domeniul distribuției apei, salubritate – 413 încălcări;
- 29 unități din domeniul activităților culturale și de agrement – 269 încălcări;
- 23 instituții din domeniul activităților de servicii administrative – 61 încălcări;

- 21 unități din domeniul energiei electrice și termice, gaze, apă – 119 încălcări;
- 19 unități din domeniul informațiilor și telecomunicațiilor – 109 încălcări;
- 13 unități din domeniul industriei extractive – 173 încălcări;
- 10 instituții din domeniul activităților profesionale, științifice și tehnice – 88 încălcări;
- 4 unități ce prestează activitate financiară – 19 încălcări.

De către inspectorii de muncă către angajatorii unităților din sectorul real au fost întocmite planuri de remediere, conform prevederilor capitolului V¹ din Codul contravențional .

5) Activitățile de inspecție întreprinse scot în evidență faptul, că angajatorii comit cel mai frecvent încălcări ale normelor legale referitoare la stabilirea salariului și respectarea termenilor de plată a acestuia și admit lacune în organizarea activității de protecție și prevenire la nivel de unitate.

Astfel, urmare a activității de inspecție a fost constatat, că 376 unități au admis restanțe și neachitarea altor plăți salariale în sumă de 79,8 mil. lei față de 11,4 mii angajați, din care 3,9 mii femei și 350 persoane cu dizabilități. Inspectorii de muncă au înaintat prescripții de înlăturare a încălcărilor consemnate în procesele-verbale de control și au întocmit planuri de remediere, conform prevederilor capitolului V¹ din Codul contravențional, stabilind termeni de lichidare a restanțelor salariale. Din partea angajatorilor au parvenit informații privind achitarea plăților restante în sumă de 61,987 mil lei.

În cazul neconformării unităților supuse controalelor la prevederile legislației muncii, securității și sănătății în muncă de către inspectorii de muncă în total în anul de gestiune au fost încheiate 74 procese-verbale cu privire la contravenție, inclusiv 48 față de agenți economici din sectorul real, care au fost înaintate spre examinare în instanța de judecată.

De asemenea, în perioada de gestiune, au fost examinate de către instanță recursuri ale angajatorilor privind contestarea actelor de control și a proceselor-verbale cu privire la cercetarea accidentelor de muncă din perioada 2018 – 2022. Conform Registrului de evidență electronică a dosarelor în contencios administrativ, Inspectoratul de Stat al Muncii are calitate de pârât / intervenient accesoriu / în 101 cauze civile înregistrate. Au fost examinate și finalizate cu pronunțarea hotărârilor și încheierilor judecătorești definitive 40 cauze civile. În procedură judiciară în curs de examinare se află 61 dosare civile.

Pe parcursul anului 2022, la Inspectoratul de Stat al Muncii au fost comunicate 570 evenimente de accidentare a lucrătorilor în câmpul muncii, în urma cărora au avut de suferit 588 lucrători, din care 73 mortale. Față de aceeași perioadă a anului precedent numărul cazurilor de accidentare comunicate manifestă o ușoară diminuare cu 10 la sută.

De către inspectorii de muncă au fost cercetate 159 evenimente de accidentare, inclusiv:

- 70 accidente mortale, din care 26 accidente de muncă, 31 accidente în afara muncii, 13 accidente nu se încadrează în prevederile regulamentului de cercetare;
- 72 accidente grave, din care 55 accidente de muncă, 6 accidente în afara muncii; 11 accidente nu se încadrează în prevederile regulamentului de cercetare;
- 17 accidente cu incapacitate temporară de muncă.

De către comisiile organizate la nivel de unitate au fost cercetate 411 de cazuri de accidentare cu incapacitate temporară de muncă, în urma cărora au avut de suferit 414 lucrători.

6) Urmare a acțiunilor de inspecție au fost întocmite procese-verbale de control, în care au fost stabilite și consemnate 22918 încălcări și abateri de la prevederile actelor legislative și normative, din care 11848 în domeniul raporturilor de muncă, 11068 – în domeniul securității și sănătății în muncă, și 2 – legate de plasarea în câmpul muncii în străinătate a cetățenilor Republicii Moldova. De la agenții economici supuși controlului au parvenit 1871 informații-răspuns, privind îndeplinirea prescripțiilor consemnate în procesele-verbale de control.

7) Situația alarmantă în domeniul muncii, securității și sănătății în muncă, care s-a stabilit în ultimii 10 ani, a diminuat desfășurarea operativă a activității de combatere a încălcării cerințelor de securitate și sănătate în muncă, prevenirii accidentelor din câmpul muncii, promovare a protecției muncii, combatere a fenomenului muncii „la negru” și salariului „în plic”.

Pentru abilitarea ISM în scopul reducerii fenomenului de muncă nedeclarată și a salariului în plic, a fost elaborat proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (Legea nr. 355/2022). Prin aprobarea proiectului, s-au acordat drepturi suplimentare Inspectoratului de Stat al Muncii și anume:

- efectuarea controalelor inopinate în cazul existenței informației susținute prin probe privind utilizarea muncii nedeclarate, traficului de ființe umane sau exploatarea în muncă la angajator;
- examinarea de către ISM a cauzelor contravenționale cu referire la munca nedeclarată și subdeclarată (art. 55¹ și 55² din Codul contravențional) fără necesitatea adresării în instanța de judecată;

- aplicarea de către ISM a metodelor și surselor indirecte de estimare a cuantumului contribuțiilor neplătite la examinarea contravenției de la art. 55² din Codul Contravențional;

- sesizarea de către ISM a Serviciul Fiscal de Stat (SFS) în cazul constatării în activitatea angajatorului a utilizării muncii nedeclarate sau a achitării salariului sau a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă (art. 55¹ și 55² din Codul contravențional). Pentru aceste cazuri SFS va prezuma că persoana a activat 6 luni, în cazul în care nu există alte probe;

- suplimentar, se propune introducerea unor incompatibilități privind funcția de inspector de muncă pentru a asigura reguli minime de integritate profesională în activitatea de inspector, în conformitate cu prevederile Codului Global de Integritate pentru Inspekția Muncii.

Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative prevede modificarea a 4 acte normative și anume:

1. Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale:

- sesizarea de către ISM a SFS imediat, dar nu mai târziu de 10 zile de la data constatării faptelor menționate la (art. 55¹ și 55² din Codul contravențional) pentru întreprinderea de către SFS a măsurilor de conformare benevolă/forțată;

- în cazul în care nu sunt disponibile alte informații pentru estimarea perioadei încălcărilor depistate, introducerea prezumției unei durate de cel puțin 6 luni a situațiilor semnalate de ISM către SFS.

2. Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii:

- constatarea de către ISM prin metode și surse indirecte a achitării salariului sau a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă;

- identificarea activităților incompatibile cu funcția de inspector de muncă.

3. Codul contravențional nr. 218/2008:

- acordarea ISM a dreptului de constatare și examinare a anumitor contravenții, prin utilizarea de către inspectori a metodelor și surselor indirecte.

4. Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător:

- acordarea dreptului inspectorilor de a efectua controlul inopinat în baza informației susținute prin probe privind utilizarea muncii nedeclarate, traficului de ființe umane sau exploatarea în muncă la angajator.

În temeiul punctului 19 al Hotărârii Guvernului nr.355/2020 cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire a obiectivelor și indicatorilor de performanță a organelor de control de stat asupra activității de întreprinzător, Inspectoratul de Stat al Muncii prezintă atașat informație privind realizarea indicatorilor de performanță în anul 2022 în tabelul de mai jos.

Gradul de îndeplinire a indicatorilor universali de performanță a activității Inspectoratului de Stat al Muncii

Denumirea indicatorului	Parametrii care urmează a fi măsurați	Valorile-țintă	an. 2020	an. 2021	an. 2022
Alocarea resurselor					
Alocarea de resurse pentru activitățile de control (A.1.1.)	Suma salariilor angajaților în a căror fișă de post și în activitatea reală a căroră intră activitatea de control, raportată la totalul cheltuielilor pentru salarii în cadrul organului de control	Scădere treptată cu 5% a ponderii resurselor financiare pentru activitățile de control și creșterea treptată a ponderii cheltuielilor pentru analiza și planificarea controalelor, precum și pentru promovarea conformării cerințelor legale	4978,1	7243,1	9236,5

Alocarea de resurse pentru activități de analiză și planificare (A.1.2.)	Suma salariilor angajaților în a căror fișă de post și în activitatea reală a căroră intră realizarea analizei riscurilor și planificarea controalelor, raportată la totalul cheltuielilor pentru salarii în cadrul organului de control	Creșterea treptată <u>cu 3%</u> a ponderii resurselor pentru analiza și planificarea controalelor și scăderea ponderii cheltuielilor pentru activitățile de control	497,6	578,1	672,4
Alocarea de resurse pentru creșterea gradului de conștientizare, consiliere și alte activități de promovare a conformării cerințelor legale (A.1.3.)	1. Suma salariilor angajaților a căror fișă de post și în activitatea reală a căroră intră exclusiv desfășurarea de activități de promovare a conformării cerințelor legale, raportată la totalul cheltuielilor pentru salarii în cadrul organului de control. 2. Suma mijloacelor financiare alocate pentru activități/acțiuni de promovare a conformării cerințelor legale	Creșterea treptată <u>cu 2%</u> a ponderii resurselor pentru promovarea conformării cerințelor legale și diminuarea ponderii cheltuielilor pentru activitățile de control	1972,7	1846,3	1596,2
Planificarea controalelor în baza analizei riscurilor					
Raportul dintre controalele asupra persoanelor/unităților care prezintă cel mai înalt grad de risc, în comparație cu numărul total de controale efectuate (A.2.1.)	Ponderea controalelor, atât planificate, cât și inopinate, asupra persoanelor supuse controlului, care au un grad maxim de risc din totalul controalelor efectuate	Creșterea treptată <u>cu 2%</u> a controalelor la persoanele supuse controlului cu risc ridicat	5,01	20,51	16,07
Activități de consultanță					
Activități de consultanță (A.3.1.)	Numărul de consultații furnizate de către organul de control persoanelor fizice și juridice în domeniile sale de competență, prin toate mijloacele disponibile, în special:	Creșterea treptată <u>cu 10%</u> a numărului de consultații oferite de către organul de control	9119	17101	21310
	-în scris;		2179	764	300
	- prin intermediul liniei telefonice;		5322	14271	11119
	- prin intermediul poștei electronice		187	496	290

	- pe pagina web oficială și pe pagina organului de control din rețelele de socializare;		29	78	87
	- în cadrul activităților de instruire și/sau a evenimentelor publice, organizate de către organul de control;		1402	1492	5080
	- numărul de persoane care au participat la diverse activități de formare, organizate de către organul de control (informarea tineretului studios)		826	1914	4434
Activități de comunicare					
Activități de comunicare (A.4.1.)	Numărul de postări pe pagina web oficială a organului de control, anunțuri, comunicate etc. referitoare la activitatea organului de control, noutăți cu privire la cadrul normativ, evenimente etc., aferente domeniilor de competență ale organului de control.	Creșterea treptată <u>cu 10%</u> a numărului de accesări a paginii web oficială a organului de control, precum și a numărului de vizualizări a postărilor realizate	41	57	72
	Numărul de accesări a paginii web oficiale a organului de control, precum și numărul de vizualizări a postărilor efectuate în perioada de referință.		492	1477	126465
	Numărul de accesări a paginilor organului de control din rețelele de socializare		387	505	1266

**Gradul de îndeplinire a indicatorilor individuali
de performanță a activității Inspectoratului de Stat al Muncii**

Denumirea indicatorului	Parametrii care urmează a fi măsurați	Valorile-țintă	an. 2020	an. 2021	an. 2022
Salariu restant pentru angajaților (B.10.1.)	Suma de bani care a fost restantă pentru plată angajatului în calitate de salariu (sau orice altă plată) și a fost achitată după intervenția Inspectoratului de Stat al Muncii, (mii lei)	Diminuarea cu 10% a sumei restante la plata salariului și altor plăți	6325	42982	79494
			3416	10940	61987
Instruiri realizate pentru inspectorii de muncă (B.10.2.)	Numărul de instruiți realizate de sine stătător sau în cooperare cu un furnizor extern de instruiți	Sporirea numărului de ore de instruire desfășurate cu 5% în perioada de referință	88	124	102 externă

					120 de sine-stătător
--	--	--	--	--	----------------------

* X – reprezintă valoarea țintă stabilită în Planul anual elaborat și aprobat conform HG 355/2020.

În temeiul pct. 22, 23 din Metodologia de stabilire a obiectivelor și indicatorilor de performanță a organelor de control de stat asupra activității de întreprinzător Inspectoratul de Stat al Muncii informează:

1. Pentru activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii în anul 2022 a fost alocat un buget de 20155 mii.lei, care a fost utilizat corespunzător. Au fost alocate mijloace financiare pentru cheltuieli de personal – 15872,9 mii lei; achiziționarea de bunuri și servicii – 1522,0 mii lei, mijloace fixe și materiale circulante – 2198,7 mii lei; prestații sociale – 200,0 mii lei.

2. Efectivul de personal al Inspectoratului de Stat al Muncii stabilit pentru anul 2022 prin HG nr.788/2013 constituie 104 unități de personal. Numărul unităților de personal care au activat la 31 decembrie 2022 a fost 82 funcționari publici și 1 unitate personal auxiliar. Din acestea în Aparatul central – 18 unități, din care 17 funcționari și în Inspecțiile teritoriale de muncă – 65 unități.

În Direcția analiza și evaluarea riscurilor, planificarea controalelor, raportare și informare la 31 decembrie 2022 au activat 4 funcționari (4,8% din numărul total de funcționari în serviciu la 31.12.2022) din 6 unități stabilite în Statele de personal.

Activități de comunicare și consultare au fost exercitate de către inspectorii de muncă din Inspecțiile teritoriale de muncă (79,2% din numărul total de funcționari în serviciu la 31.12.2022).

3. Au fost evaluate performanțele profesionale ale inspectorilor de muncă cu atribuții de control, au obținut calificative de bine și foarte bine la evaluările performanțelor profesionale pentru anul 2022.

4. Pentru supravegherea internă a legalității controalelor pe parcursul anului au fost efectuate acțiuni de monitorizare a activității inspectorilor de muncă asupra dosarelor de control întocmite. Urmare, au fost inițiate 3 anchete de serviciu cu aplicarea sancțiunilor disciplinare sub formă de avertizare, care ulterior au fost revocate.

5. Pe parcursul anului 2022 Consiliul pentru soluționarea disputelor din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii a examinat 5 contestații. Nu au fost examinate 11 contestații, deoarece conform art.30, alin.(1) din Legea 131/2012, în cazul, în care, procesele-verbale de control conțin constatarea contravenției, examinarea acestora ține de competența instanței de judecată. Fapt despre care au fost informate persoanele, care au contestat.

6. Pe parcursul anului au fost organizate și desfășurate cursuri de instruire continuă a inspectorilor de muncă din mijloace externe:

De către Secția supravegherea controalelor de stat Cancelaria de Stat:

- „Pregătirea și perfecționarea cadrelor din organele abilitate cu funcții de control în scopul implementării principiilor și mecanismelor prevăzute de legislația din domeniul controlului de stat”, cu participarea 30 funcționari (2 ore);

- Perfecționarea activităților de inspecție, de raportare și dezvoltare a abilităților de lucru în sistemul informațional de evidență a controalelor de stat, (70 inspectori de muncă (2 ore).

De către Experții Biroului regional de la Budapesta al Organizației Internaționale a Muncii:

- Cursul de instruire pentru inspectorii de muncă din Republica Moldova (83 persoane – 18 ore), despre cele mai bune practici în materie de prevenire și combatere a muncii nedeclarate în Albania și Cosovo;

- Atelier de instruire pentru inspectorii muncii în materie de combatere a muncii nedeclarate, referitor la creșterea capacităților și extinderea activității inspectoratelor de muncă pentru prevenirea și combaterea muncii nedeclarate, îmbunătățirea cunoștințelor regionale și schimbul de sisteme și practici de inspecție ale inspectoratelor de muncă din Balcanii de Vest și dezvoltarea de orientări regionale adaptate pentru munca nedeclarată și testate de inspectorate de muncă, (2 funcționari - 16 ore);

- Atelier de instruire a inspectorilor de muncă pentru a introduce/sensibiliza asupra muncii forțate și a traficului de ființe umane, în contextul Proiectului „Către o muncă sigură, sănătoasă și declarată în Ucraina, (44 funcționari - 4 ore);

- Atelierul de lucru pentru prezentarea bunelor practici privind sistemul de vouchere de servicii din Austria (DLS/VS) în cadrul MD-AT Labor Market cooperation Austria Household Service Voucher, (60 funcționari - 2 ore).

De către SFS:

Cursul de instruire cu genericul: „Sistemului Informațional Automatizat „Registrul electronic al angajaților din sectorul bugetar”, care s-a desfășurat la data de 28 aprilie 2022 (2 persoane – 4 ore).

În cadrul Academiei de administrare publică:

- „Politica de asigurare a egalității de gen în Republica Moldova”, „Abordări conceptuale ale dimensiunii de gen” și „Abordarea integratoare a egalității de gen”, „Evaluarea impactului de gen” din cadrul cursului de dezvoltare profesională „Egalitatea de gen în administrația publică” (1 persoană – 16 ore);

- „Gestionarea eficientă a conflictelor”, desfășurat în perioada (1 persoană – 24 ore).

De către Proiectul EU4GenderEquality HelpDesk:

- Atelierul de instruire cu tematica „Condiții de muncă decente și siguranța mediului de lucru: dimensiunea nediscriminării și egalității de gen” pentru funcționarii publici din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii ca parte a mecanismului instituțional de supraveghere și control a condițiilor de muncă decentă și a siguranței mediului de lucru sub aspectul nediscriminării și egalității de gen, desfășurat de echipa (60 funcționari - 12 ore).

De către Ministerul Muncii și Protecției Sociale:

- Instruire privind utilizarea Sistemului informațional al SFS „Rapoarte fiscale” pentru inspecțiile teritoriale de muncă și funcționari din cadrul aparatului central ca suport la elaborarea Planului controalelor pentru anul 2023 și pentru desfășurarea Campaniei „Trecem pe alb”, (20 persoane 2 ore).

Totodată, a fost efectuată instruirea introductivă pentru noii angajați ai Inspectoratului de Stat al Muncii, după care a urmat de instruirea de sinestător al lor referitor la prevederile cadrului legal asupra activităților de inspecție.

Inspectoratul de Stat al Muncii
16.02.2023